

Erkan EŞKİ¹
İsmail YILMAZ²

ARAŞTIRMA

BÜTÇE KISITLAMALARININ PRESBİAKUZİLİ HASTALARDA İŞİTME REHABİLİTASYONUNA ETKİLERİ

Öz

Giriş: Bu çalışmada, bütçe kısıtlamalarının, presbiakuzili hastalarda işitme rehabilitasyonuna etkisini araştırmak amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Başkent Üniversitesi Zübeyde Hanım Eğitim ve Araştırma Merkezinde presbiakuzi nedeniyle işitme cihazı kullanan hastalar belirlendi. Hastalar iki gruba ayrıldı. İşitme cihazını bütçe kısıtlamasından önce alanlar Grup 1 ve sonra alanlar Grup 2 idi. İşitme cihazı seçimini etkileyen faktörleri belirlemeye yönelik tüm hastalara anket düzenlendi. Uluslararası işitme cihazları değerlendirme envanteri Türkçe versiyonu kullanılarak hastaların işitme cihazı memnuniyet ve yararlanımları karşılaştırıldı.

Bulgular: Presbiakuzi nedeniyle işitme cihazı kullanan 47 hasta çalışmaya alındı. Olguların yaş ortalaması 71.93 idi. Grup 1'de 25 olgu, Grup 2'de 22 olgu bulunuyordu. İşitme kayıpları bakımından iki grup arasında anlamlı fark yoktu. Bütçe düzenlemesinden sonra cihaz alan grupta işitme cihazı değerlendirme skoru istatistiksel olarak anlamlı düşük saptandı ($p=0.001$).

Sonuç: Bütçe kısıtlamaları, presbiakuzili hastalarda, işitme rehabilitasyonunu olumsuz etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Presbiakuzi; İşitme Cihazı; Bütçe.

RESEARCH

EFFECTS OF BUDGET CONSTRAINTS ON HEARING REHABILITATION IN PATIENTS WITH PRESBYCUSIS

ABSTRACT

Introduction: This study aimed to investigate the effect of the bylow of budget constraints on hearing rehabilitation in patients with presbycusis.

Materials and Method: Those patients who used a hearing aid due to presbycusis at Zübeyde Hanım Education and Research Center at Baskent University were identified. The patients were divided into two groups depending on the time when they bought the hearing aid. A questionnaire was conducted with every patient in order to determine the factors that affect the selection of hearing aid. Satisfaction levels and utility of the hearing aids were compared using the Turkish version of the international inventory for evaluation of hearing aids.

Results: Forty seven patients, who used a hearing aid due to presbycusis, were included in the study. The mean age of the cases was 71.93 years. Group 1 consisted of 25 cases, while Group 2 consisted of 22 cases. In terms of hearing losses, both groups showed a similar distribution. The hearing aid evaluation score was found to be significantly low in the group that bought a hearing aid following the budget constraint bylow ($p=0.001$).

Conclusion: Budget constraints have a negative effect on hearing rehabilitation in patients with presbycusis.

Key Words: Presbycusis; Hearing Aids; Budget.

İletişim (Correspondance)

Erkan EŞKİ
Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Kulak Burun Boğaz
Anabilim Dalı İZMİR

Tlf: 0232 330 52 30
e-posta: eskierkan@mynet.com

Geliş Tarihi: 29/03/2010
(Received)

Kabul Tarihi: 05/06/2010
(Accepted)

¹ Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Kulak Burun
Boğaz Anabilim Dalı İZMİR

² Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Kulak Burun
Boğaz Anabilim Dalı ADANA

GİRİŞ

Presbiakuzi, 65 yaş üstü insanlarda işitme organının yaşlanmasına bağlı görülen, iki taraflı sensörinöral işitme kaybıdır. Amerikan toplumunda yapılan araştırmalarda 65-74 yaş arası insanlarda %25, 75 yaş üstü insanlarda %50 oranında ortaya çıkmaktadır (1). Sensörinöral işitme kayıplı hastaların rehabilitasyonu işitme cihazı ile yapılmaktadır. Bu hastalarda işitme cihazının etkinliği hastaların yaşam kalitesinin önemli bir belirleyicisidir (2). Son yıllarda ilerleyen teknoloji ile geliştirilen dijital cihazlar analog cihazlara göre daha iyi rehabilitasyon sağlamakla birlikte maliyeti daha yüksektir. Bu hastalar için işitme cihazının seçimi rehabilitasyonun en önemli basamaklarından birisidir (3). Uluslararası işitme cihazı değerlendirme envanteri işitme cihazından yararlanma ve memnuniyeti değerlendirmektedir. Şerbetçioğlu ve arkadaşları tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır (4). İşitme cihazını seçerken hastaları en çok etkileyen faktörlerden birisi maliyettir. Bütçe uygulama talimatında 1 Ekim 2008'de yapılan düzenlemelerle, işitme cihazları ile ilgili, sosyal güvenlik kurumunun (SGK) kapsamı daraltılmış, 2010 sağlık uygulama tebliğinde de bu kısıtlama devam etmiştir. Bu çalışmada işitme cihazları ile ilgili sosyal güvenlik kısıtlamalarının, rehabilitasyona etkilerini değerlendirmek amaçlandı.

GEREÇ VE YÖNTEM

Başkent Üniversitesi Zübeyde Hanım Eğitim ve Araştırma Merkezinde presbiakuzi tanısı ile işitme cihazı önerilen hastalar, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Kurulu desteği (Proje No: KA 09/429) ve onayı ile geriye dönük belirlendi. Bu hastalarla yüz yüze görüşme yöntemi ile anket ve işitme cihazı değerlendirme envanteri düzenlendi. Bütçe uygulama talimatında düzenleme öncesi (Grup 1) ve sonrasında (Grup 2) işitme cihazı alan hastalar, kurum ödemesinin işitme cihazı seçimine etkisi ve işitme cihazı değerlendirme skoru açısından karşılaştırıldı. İstatistik değerlendirme Windows SPSS ver.10.0 ile yapıldı. Karşılaştırmada bağımsız örneklem t testi kullanıldı.

Tablo 1— Hastaların İşitme Kaybının Dağılımı

Grup No	Hasta Sayısı (n)	İşitme Kaybı (desibell)
1	25	60.12 ± 9.87
2	22	56.18 ± 12.5

BULGULAR

Başkent Üniversitesi Zübeyde Hanım Eğitim ve Araştırma Merkezi'nde presbiakuzi nedeni ile işitme cihazı önerilen 127 hasta tespit edildi. SGK'lı olmayan hastalar çalışma dışında bırakıldı. Davete cevap veren ve halen işitme cihazını kullanan 21'i (%44.6) erkek, 26'sı (%55.4) kadın 47 SGK'lı hasta çalışmaya alındı. Olguların 25'i (%53.0) birinci grup ve 22'si (%47.0) ikinci gruptaydı. Olguların yaş ortalaması 71.93 idi. Bütün olgular işitme cihazını tek kulakta kullanmaktaydı. Olgular cihazı kullandıkları kulağın işitme düzeyi açısından incelendiğinde her iki grup benzer bir dağılım gösteriyordu. İşitme kaybı dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir. Olguların %63.9'u SGK ödemesinin işitme cihaz seçimini etkilediğini ifade etmiştir. Bu değer birinci grupta %60.0 iken ikinci grupta %68.0 idi. Performansı en iyi cihazı alabilme oranı birinci grupta %84.0 iken ikinci grupta %37.0 saptanmıştır. Grupların işitme cihazı değerlendirme skoru karşılaştırıldığında ikinci grupta istatistiksel anlamlı olarak düşük saptandı (Tablo 2). SGK ödemesinin daha fazla olması durumunda aynı cihazı tercih edecek olgu yüzdesi birinci grupta %46.0 iken ikinci grupta %13.0'dır. Birinci grupta SGK işlemleri ortalama iki ay devam ederken, ikinci grupta ortalama üç ay olarak belirlenmiştir.

TARTIŞMA

Presbiakuzi, insanlarda en sık görülen işitme bozukluğudur. İşitme kaybı, hem kişinin yaşam kalitesini hem de çevresindekileri etkilediğinden halk sağlığı sorunu olarak değerlendirilmektedir. Çağımıza damgasını vuran teknolojik devrim işitme cihazlarını da hızla etkilemiş ve analog cihazlara göre daha gelişmiş dijital işitme cihazları üretilmesine yol açmıştır (5). Dijital olarak programlanabilen bu cihazların pek çok avantajı vardır. Performans kapasitesi oldukça yüksek olan bu cihazların maliyeti de buna paralel olarak daha yüksektir (6). İşitme cihazı seçimi presbiakuzili hastalarda işitme rehabilitasyonunun en önemli basamaklarından birisidir. Bu seçimi etkileyen en önemli unsurlardan birisi, çalışmamızda da ortaya konduğu gibi cihazın hastaya maliyetidir. Olguların

Tablo 2— Olguların İşitme Cihazı Değerlendirme Skoru Dağılımı

Grup No	İşitme Cihazı Değerlendirme Skoru	p
1	28.76 ± 2.24	0.001
2	26.40 ± 2.36	

%63.9'u SGK kapsamının işitme cihazı seçimini etkilediğini belirtmiştir.

Bütçe uygulama talimatında 1 Ekim 2008'de yapılan değişikliklerle SGK işitme cihazları için sigorta kapsamını önemli ölçüde daraltmıştır. Bu kısıtlama sonraki bütçelerde korunmuştur. En son 2010'da yürürlüğe giren güncel bütçe uygulama talimatında da 2008'de yürürlüğe giren bu kısıtlama devam etmektedir. Bu kısıtlamalarla birlikte hastalar cihaz seçiminde performans yerine maliyete göre tercih yapmaya yönelmişlerdir. Çalışmamızda da SGK kapsamının daha geniş olması durumunda aynı cihazı tercih %13.0 gibi oldukça düşük yüzde saptandı.

İşitme cihazı envanterlerinin kullanım amacı uygun rehabilitasyonun planlanması ve etkinliğinin değerlendirilmesidir (7). Şerbetçioğlu ve arkadaşları tarafından Türkçe'ye uyarlanan uluslararası işitme cihazı değerlendirme envanterini kullanarak işitme cihazından yararlanma ve memnuniyeti değerlendirdik. Bu çalışmada, sigorta kapsamı daraltıldıktan sonra işitme cihazı alan hastaların envanter skorlarında istatistiksel olarak anlamlı bir düşme saptandı. Bu sonuçlar, hastaların daha çok maliyete göre işitme cihazı seçmeye yönelmesine bağlı görünmektedir. Bütçe kısıtlama öncesi kurum işlemleri ortalama iki ay sürerken yapılan düzenlemeler sonrasında, kurum işlemlerinin ortalama süresi üç aya çıkmıştır. Yani kapsam daralması ile birlikte kurum işlem süreleri de uzamıştır. Bu sürenin uzaması da ileri yaş hasta grubumuzu olumsuz etkilemektedir.

Sonuç olarak; bu çalışmada, bütçe kısıtlamalarının, presbiakuzili hastalarda hayati öneme sahip olan işitme rehabilitasyonuna olumsuz etkileri ortaya konmuştur. Ancak bütçe

kısıtlamalarının, presbiakuzili hastaların yaşam kalitesine etkilerini değerlendirecek, daha kapsamlı ve geniş araştırmalara ihtiyaç vardır.

KAYNAKLAR

1. Akyıldız N. Sensörinöral İşitme Kayıpları. In: Akyıldız N (Ed). Kulak Hastalıkları ve Mikrocerrahisi. Bilimsel Tıp Yayınevi, Ankara, 2002, pp 50-1.
2. Akyıldız N. İşitme cihazları. In: Akyıldız N (Ed). Kulak Hastalıkları ve Mikrocerrahisi. Bilimsel Tıp Yayınevi Ankara, 2002, pp 567-88.
3. Özgürsoy OB, Küçük B. İşitme cihazlarının objektif analizi. Turkish Journal of Geriatrics 2007;10(2):69-72.
4. Kırkım G, Şerbetçioğlu MB, Mutlu B. Uluslararası işitme cihazları değerlendirme envanteri Türkçe versiyonu kullanılarak hastalardaki işitme cihazı memnuniyetinin değerlendirilmesi. KBB ve BBC Dergisi 2008;16(3):101-7.
5. Gratton MA, Vazquez AE. Age related hearing loss: current research. Current Opinion Otolaryngol Head Neck Surg 2003;11:367-71.(PMID:14502068).
6. Ataş A. Dijital ve dijital olarak programlanabilen işitme cihazları. In:Çelik O (Ed). Kulak Burun Boğaz Hastalıkları ve Baş Boyun Cerrahisi. Güneş Kitabevi, Ankara, 2004, pp 393-402.
7. Hyde ML. Reasonable psychometric standards for self-report outcome measures in audiological rehabilitation. Ear Hear 2000;21:24-36.(PMID:10981592).